

N:o 145.

Af herr E. B. A. Nilson, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ändring af förordningen angående förbud mot lotterier m. m. den 6 augusti 1881.

Som nogsamnt känt är, lider vårt lands industri sedan en följd af år af ett särdeles hårdt tryck, hvilket tyngst hvilat på handtverkerierna. Detta förhållande är så mycket beklagligare, som dess följder icke kunna anses begränsade till den närvarande tiden utan torde sträcka sina verkningar äfven till en kommande, i ty att sjelfva yrkesskickligheten, genom den ringa afsättningen för handtverkerierna och deraf följande minskad tillverkning, icke allenast stannar i sin utveckling, utan äfven är i fara att gå tillbaka. Handtverkerierna inom Sverige hafva visserligen under de senaste 15 åren gått ganska betydligt framåt; men fästa vi oss särskildt vid de fyra sista af dem, så skola vi snart nog komma till insigt om, att ett ganska betänkligt tillstånd på ifrågasvarande område inträffat, under det att utlandets tillverkningar ännu intaga en plats på den industriella rangskalan, som visar framåtgående i smak och yrkesskicklighet. Att under sådana förhållanden våra egna handtverkare skola hafva att utstå en hård konkurrens, säger sig sjelft, der icke en sorglig erfarenhet redan sagt det.

Åtskilliga förslag hafva framstälts i syfte att få denna förlamning af den så kallade mindre industrien botad, och man har gått tillbaka i tiden för att möjligen der spåra dels det ondas orsaker, dels sådana

fakta, som vi skulle kunna göra oss till godo vid botemedlets finande. Flertalets åsikter hafva härvid enats om, att sådana inrättningar som industrilotterier (hvilka, som känt, funnos i Sverige på 1860-talet) alltid visat sig verka mycket godt för ett lands industri, i det de varit en stark häfkraft för framtvängandet af ökad omsättning, på samma gång de frammanat behofvet för de olika handtverkerierna att framställa sina olika produkter så smakfulla, praktiska och solida som möjligt. Under de år, industrilotterier i Sverige voro tillåtna, gjordes vackra och fruktbringande ansatser att höja arbetsskickligheten, och man kan med fullt fog säga, att våra yrken ännu till en stor del lefva af hvad som då inhemtades.

För att vinna en ytterligare bekräftelse på dessa åsigtens rättighet behöfva vi endast kasta en blick på motsvarande förhållanden i vårt grannland Danmark, der, såsom allmänt känt är, i långa tider funnits och finnas ännu dels industrilotterier, hvilka, enligt danske yrkesmästares enstämmiga uttalande, verka på ett synnerligen beaktansvärdt sätt till förmån så väl för yrkesskicklighetens höjande som för beredande utaf afsättning af handtverkeriernas produkter, dels ock, liksom i en stor del af Europas öfriga stater, statspenningelotterier.

Det kan icke vara tal om, att icke vi svenskar ganska kämbart få förnimma dessa lotteriers verksamhet, och det är ej för mycket sagdt, om man påstår, att minst fem millioner kronor årligen utgå ur landet endast till det danska statspenningelotteriet. Detta sistnämnda lotteris verksamhet har för Danmark visat sig så gynsam, att danska staten beslutat öka sitt penningelotteri med ytterligare 25,000 lotter eller till inalles 100,000 lotter från de nuvarande 75,000, hvarje lott å 100 kronor. Denna ökning visar nogsam, hvilken inkomst vårt grannland har af sitt statspenningelotteris verksamhet, tack vare särskildt de förhållandevis enorma summor, hvilka ur svenska fickor lemnats detsamma i tribut mot i allmänhet ganska ringa vederlag.

Lotterispel kan visserligen ur flera synpunkter anses såsom fördömligt, och i sjelfva verket är det äfven så. Men då nu erfarenheten nogsam visat, att spellusten icke låter sig hämma genom några lagstiftningsåtgärder, då tillfälle till dess tillfredsställande finnes i så rikligt mått nästan öfverallt utom Sveriges gränser, och då det slutligen visat sig, att den svenska allmänheten är långt ifrån att försumma detta tillfälle, hvarigenom en ständig guldflod strömmar ut från landet, under det vår industri tynar af, så synes mig det bästa och enda botemedlet vara att sjelf tillgodogöra sig dessa lotteripenningar, i stället för att låta andra länder obehindradt draga nytta af dem.

På grund af hvad jag här ofvan anfört föreslår jag vördsamt,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och till nästkommande Riksdag framlägga förslag till ändring af kongl. förordningen mot lotterier, så att

1:o. industrilotterier inrättas inom landet för att derigenom söka höja handtverkerierna och yrkesmännens arbetsskicklighet, bereda afsättning för inhemska handverksprodukter och sålunda förhjelpa vår industri till öfvervinnandet af det tryck, under hvilket den en följd af år arbetat; och

2:o. för att inom landet behålla den mängd af millioner, som nu gå icke endast till Danmarks utan äfven till andra länders penningelotterier, att ett statspenningelotteri inrättas i Sverige.

Stockholm den 28 januari 1888.

Elis Nilson.